

De la mateixa arrel provenen el ll. *puls*, *pultis*, 'farinetes' (d'on els mots que estudiarem a *POTINA*) i el ll. *polēnta* 'mena de farinetes', d'on l'it. *polenta*; i, per conducte d'aquest, un cat. *polenta* usat algunes vegades (OPou, JnAlcover etc.); d'aquí potser *pugentella* (St. Llorenç de Morunys, DAG.) 'cassola de sopa' (per **pollentella* amb dissimilació, i la terminació d'*escudella*). Hi ha bones raons per creure que de la variant llatina *POLLIS* provinguí per conducte mossàrab el cast. *POLEADAS* 'mena de farinetes' (si bé vegeu *DCEC/DECH*). Amb el qual coincideix (potser com a derivat regressiu d'un manlleu o castellanisme) un +*pulea*, del qual no tinc altra notícia que un hapax del B. de Maldà (on pot haver-hi alguna barreja amb el fr. *purée* > *purè*): «lo dinar ha estat com de coc, és dir, que la sopa era molt bona, amb gust de *pulea* de ciurons ---» (*Coll. B. V.*, 84). I *poriola* (< **poliolla*) del qual cita dos exemples *AlcM* en el *Flos Medicinae* del S. xv; *porriola* en un doc. de Montblanc de 1375 i *porriol* en el *Llibre de Cuina* de Sent Soví (*AlcM*), amb *rr* per contaminació de *porro* (que potser se n'hi havia posat car almenys consta que hi posaven *ceba*; però no pot ser derivat de *porro*, car fóra inexplicable la *i*). En l'ed. d'aquesta obra en *NCL* cxv, n'hi veiem molts passatges amb *-r* i amb *-rr*, i amb terminació masculina o femenina: «capons e gualines --- pot-los hom donar ab la salsa --- de gualines o de oques o de capons o ab *puriola*»; «gualines en ast ab *puriola* --- con les gualines couran, matets la *puriola* dejús elles ab una grexonera» (68.1f., 113); Grewe defineix: 'salsa l'ingredient principal de la qual és la ceba tallada finament, escaldada i sofregida ---' (i en dóna altres cites, p. 249 i § 87); en el text de Val., el masculí: «sèmolla, perdius en olla, *porrioll*, agràs mestregat», «fer *porriol*: pren ceba tallada ---» (220.56, 225).

Pot ser merament casual la coincidència amb el gc. *parriola*, variant de *PURRELA* 'púrria' estudiat allí en el *DECH*.

Pollengana, deu ser mutilació d'un **papollengana* o **papallongana*, encreuament de *papallona* amb *pantigana* *Pollent*, V. *polent* (millor amb ll) *Poller*, *pollera*, *pollerada*, *pollereda*, *pollerenca*, *polleria*, V. *poll Pellerro* no és mot català sinó pronúncia algueresa de l'it. *polledro* *Pollet*, *polleta*, *polletó*, *polli*, *pollicada*, V. *poll Pollicitació*, V. *lleure Pollicó*, V. *poll Pollina*, V. *poll i pollacra Pollinada*, *pollinam*, *pollinar*, V. *poll Pollini*, *pollinic*, *pollinifer*, *pollinització*, V. *pollen Polliquera*, *pollis*, *pollissó*, *pollit*, *pollós*, *pollosa*, V. *poll Pollució*, *polluir*, *pollut*, V. *llot Pollut*, V. *poll Polonesa*, V. *pollaina Polop*, V. *poll III Polp*, V. *pop*

POLPA, del ll. *PŪLPA* 'carn', 'polpa dels fruits'. □ 1.ª doc.: 1275, Llull.

«--- Que aquel de qui seran --- deja tolre --- la coa dels ditz peixes entró a la *polpa*, o obrir totz los ditz peixes, enans que-ls --- fassa levar de les dites taules, per so que-l endeman --- no puschen ésser tornatz en les dites taules que no sien conegutz», reglamentació

de les taules de peix del mercat de Perpinyà, a. 1298. En la descripció de l'infern: «en los co<s>ses avia aguions, enaxí com a ham de pescar, que --- menjaven e roÿen totes les *polpes* entró sus en los os<s>sos», S. xiv, *Cavaller Tuglat* (*CoDoACA* XIII, 98.20). «Ma volentat ab la rahó s'envolpa / e fan acort, la qualitat seguint, / tales actes fent que-l cors és defallint / en poc de temps una gran part de *polpa*: / lo poc dormir magres(a) al cors m'acosta, / dobla-m l'enginy per contemplar Amor; / lo cors molt gras, trobant-se dormidor, / no pot dar pas en aquest' aspra costa», Ausiàs (II, 5d). «Pastellets --- sopes o pilotetes o *polpa*: offa; chulla o carbonada: offella», OPou (*TbPu*, 191).

Mot d'ús general a tot el territori lingüístic, i en la forma comuna quasi pertot, car és també val.: «*polpa*: pulpa, carne sin huesos», Sanelo (115 bis, v^o) i Escrig (1851, *polpa* amb variant *polpla*); només a les Balears existeix una variant, bastant estesa, *popa*, amb rústica reducció de *olp* a *op*, que absurdament pretén *AlcM* donar com a forma preferible. No dubtem que allà ja ha pres arrels, i per tant en formes locals de llengua té dret a respecte; és ja la que consignen Febr. Card. («pulpa; poulpe», i *DFgra*).¹ i se n'han servit alguns escriptors, com PdAPenya (*Po. pop.*, V. la cita a *revell*) o AMAlcover: «rossellonès --- lo únic que't pot treure la xètiga que dus [només l'alcoveriana és intocable], lo únic que't pot tonificar y fer-te posar *popes* --- és estrènyer els vincles ab el català d'Espanya» (*BDLC* vi, 19; x, 355); però és incomprendible voler donar com a bàsica aqueixa forma alterada.

DERIV.: *Polpell*. *Polpós* [1617, MAgustí]; Escrig 1851, id.; i **polpositat*. *Polput* [1617 MAgustí; Pous i Pagès], un tall *més pulpút*, Biure d'Empordà (1931). *Despolpar*.

Polpis [«*polpis del braç*: pulpejo del brazo», Sanelo, 116v^o; Escrig 1851], que en cat. central s'ha alterat en *palpis*, per diferenciació de velars (davant la *l*, com en *clatell*, *altrança*, *altra hora de la nit*, si *mal convé* etc.): ja en Belv., «pars planior, puriorque carnis»; «tros de carn sens os, tendrum ni nirvi, *pulpa*; la tallada de carn de la part que és més forta; la part carnosca y rodona de algun membre ---», Lab. 1840; *BDC* xix, 180; men. *popís del dit* «pulpejo, hiema, le bout des doigts» (FebrCard.); *parpissot* val. S. «*polpis del dit*» (Biar, *AlcM*). Una formació paral·lela ha servit cap als Alps per designar el ventrell de la cama («wade», «jarret»): piem. *polpis* (Zauner, *RFgn*. xiv, 466), *purpi* en el Sud de l'Isère, i en fprov. del Roine el derivat *porpsō*, -*rpšō* (a Vaux i Ruffieu-en-Valromey: Duraffour, *Fs. Jud.* 1943, 379).

Parlars occitans més occidentals hi han format una variant sufixal en *-ilb* (paral·lela del cast. *pulpejo*) i de l'alt-arag. *polpillo* (Gistau i Bielsa, *BDLC* xxiv, 177); en part del territori és *pou(l)pilb*, però s'ha dissimilat generalment en *poumpilb* 'palmell de la mà' en el lldg. de Montalbà (Pyr-Or., *ZRPh*. xlv, 252), Vallespir *pompill* (Casaponce, mal definit 'pòmül' en *AlcM*), aran. *pumpil*, Gers *poumpilb* («mollet, enflement») o *poupilb* (Palay).

Palpissot degué ser originalment *balbuçot*, derivat